

Factsheet Zorgmeldingen Jeugd

Deze factsheet geeft informatie aan gemeenten over de twee mogelijkheden die er na 1 januari 2015 bestaan voor het in ontvangst nemen van en reageren op de zorgmeldingen van de politie over jeugdigen. Gemeenten moeten een keuze maken voor één van de twee mogelijkheden. Om het hele werkproces van de zorgmelding voor 1 januari 2015 goed te kunnen inregelen, moeten gemeenten die keuze voor het einde van de zomervakantie van 2014 maken. Kort samengevat moeten gemeenten kiezen tussen het ontvangen en afhandelen van zorgmeldingen door een *lokaal* werkende organisatie (dat kan de gemeente zelf zijn, maar ook een door de gemeente daarvoor aangewezen organisatie binnen de gemeente) óf door een *regionaal* werkende organisatie (zoals bijvoorbeeld het AMHK).

Hoe is de zorgmelding nu geregeld?

De zorgmelding is op dit moment geregeld in de Wet op de Jeugdzorg. Deze wet regelt dat iemand (dat kan een willekeurige burger zijn, een professional die met kinderen werkt of de politie) die zich zorgen maakt om een kind, de zorg kan melden bij Bureau Jeugdzorg. Bureau Jeugdzorg heeft de verantwoordelijkheid om de melding in ontvangst te nemen en vanuit haar outreachende taak daarop actie te ondernemen.

Politie is grootste melder

Het blijkt dat de zorgmeldingen overwegend afkomstig zijn van de politie. Zij doet circa 30.000 zorgmeldingen per jaar met hulp van een gestandaardiseerd zorgformulier. Dit zorgformulier wordt door de politie in 2014 gedigitaliseerd, zodat het ook als elektronisch bericht kan worden verstuurd via CORV (de Collectieve Opdracht Routevoorziening, zie verder in deze factsheet).

Wanneer wordt er gemeld?

In de volgende situaties kan de politie een zorgformulier opmaken:

- 1 Algemene zorgsignalering op kinderen en gezinnen
- 2 Kinderen als slachtoffer en/of getuige van huiselijk geweld
- 3 Kinderen jonger dan 12 jaar die een strafbaar feit plegen
- 4 Ongeboren kind bij huiselijk geweld tussen partners tijdens zwangerschap
- 5 ProKid Signaleringsinstrument 12-

Het huidige werkproces zorgt voor een heldere rolverdeling tussen de medewerkers van de politie en Bureau Jeugdzorg. En het zorgt ervoor dat de betrokken kinderen snel de goede zorg krijgen. Het merendeel van de zorgsignalen van politie is zo ernstig van aard, dat een doorverwijzing naar geïndiceerde hulpverlening of jeugdbescherming nodig is.

Tot 1 januari 2015 komt de zorgmelding binnen bij Bureau Jeugdzorg, waar ook het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) is ondergebracht. Als Bureau Jeugdzorg bij het beoordelen van de zorgmelding een vermoeden heeft van huiselijk geweld of kindermishandeling, zetten de beoordelaars van Bureau Jeugdzorg de zorgmelding nu onmiddellijk door naar het AMK. Zijn ze van mening dat er geen huiselijk geweld of kindermishandeling aan de orde is, dan sturen zij nu direct iemand van de 'Toegang' naar het gezin om poolshoogte te nemen.

Wat verandert er na 1 januari 2015?

De nieuwe Jeugdwet bepaalt dat het AMK met het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) wordt samengevoegd tot het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). Hiermee wordt het AMK 'ontvlochten' uit de Bureaus Jeugdzorg. De expertise op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling wordt in het AMHK op regionale schaal gebundeld.

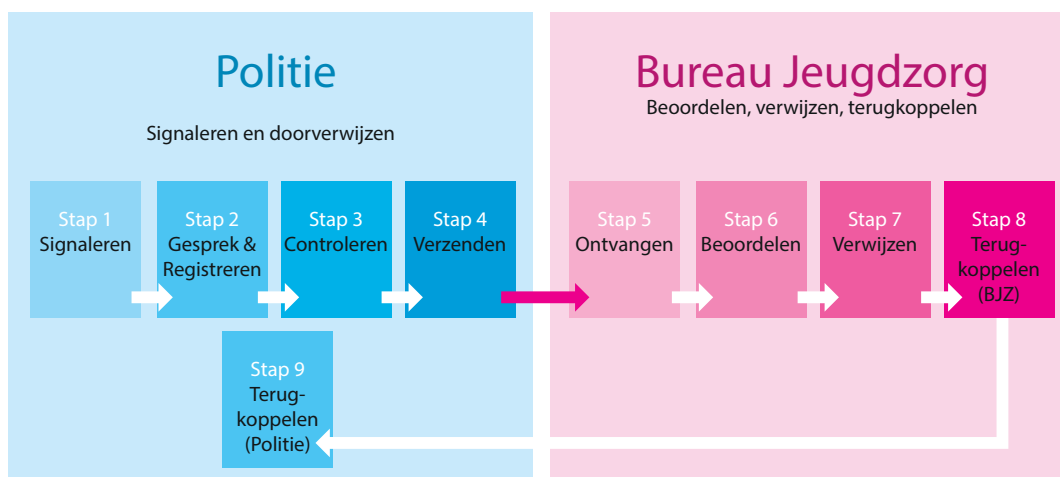
Ook bepaalt de Jeugdwet dat de inrichting van de Toegang na 1 januari 2015 een verantwoordelijkheid is van de gemeenten. Hoe gemeenten de Toegang gaan inrichten kan per gemeente verschillen. Sommigen kiezen ervoor om de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) verantwoordelijk te maken voor de Toegang, anderen beleggen de verantwoordelijkheid bij de sociale (wijk)teams. Een deel van de zorgmeldingen wordt straks op dit niveau ingericht. Naast de inrichting van de toeleiding - eventueel door het aanwijzen van een organisatie voor de uitvoering van deze toegangsfunctie - wordt straks ook de inrichting de digitale ontvangst van de zorgmelding via CORV onderdeel van de inrichting.

De Bureaus Jeugdzorg, zoals we deze in de huidige vorm kennen, verdwijnen dus per 1 januari 2015. De directe consequentie hiervan is dat op 1 januari daardoor ook het 'centrale punt' verdwijnt, waar de politie haar zorgmeldingen nu aanlevert. Daarom moeten alle gemeenten een nieuwe plek aanwijzen waar zij de zorgmeldingen van de politie laten binnenkomen en beoordelen.

Werkproces van zorgmeldingen verandert niet per 1 januari 2015

Politie en gemeenten zijn het erover eens dat er één ding niet moet veranderen op 1 januari 2015 en dat is het werkproces van de zorgmeldingen. De Bureaus Jeugdzorg en de politie hebben in de afgelopen jaren veel energie gestoken in het ontwikkelen en verfijnen van dat werkproces. Dat heeft er toe geleid dat de zorgmeldingen en de daarop volgende hulpverlening steeds meer aan kwaliteit hebben gewonnen. Het hele proces van de zorgmeldingen is effectief en verloopt nu naar tevredenheid. En bovenal zorgt het ervoor dat kinderen snel de jeugdhulp krijgen die ze nodig hebben. En dat is natuurlijk het enige waar het echt om draait.

Het werkproces kent negen stappen en ziet er als volgt uit:

Schematische weergave van het werkproces Vroegsignaleren en Doorverwijzen

VNG en politie adviseren gemeenten dringend om de stappen 1 tot en met 9 in het huidige werkproces te handhaven en alleen het Bureau Jeugdzorg te vervangen door een nieuwe adressant. Deze nieuwe adressant moet de 'oude' stappen van Bureau Jeugdzorg overnemen.

Wat zijn de taken van de nieuwe adressant?

Voor de nieuwe inrichting van de zorgmelding formuleerde de politie de volgende business-eisen:

- 1 Het hanteren van een eenduidig werkproces (zie hierboven)
- 2 De garantie van een snelle en kwalitatieve inhoudelijke beoordeling van de zorgmeldingen bij de nieuwe adressant
- 3 Een gedegen en gegarandeerde opvolging van de zorgmelding
- 4 Een snelle en adequate terugkoppeling aan de politie over de afdoening.

Het is aan de gemeenten om te bepalen waar ze de zorgmeldingen willen ontvangen, zolang ze de in de business-eisen gestelde kwaliteit maar kunnen garanderen.

Wat moeten gemeenten doen per 1 januari 2015 op het gebied van de zorgmeldingen?

De Jeugdwet laat gemeenten vrij in de keuze waar zij de zorgmeldingen vanaf 1 januari 2015 wil laten binnenkomen. Maar de gemeente moet wel een keuze maken. Het werkproces zoals dat tot 1 januari bestaat, is immers na die datum niet meer uitvoerbaar. Om ook de politie de kans te geven te anticiperen op de nieuwe situatie vanaf 1 januari is het van belang dat gemeenten hun keus tijdig bepalen. Gemeenten wordt dringend aangeraden om vóór het einde van de zomervakantie van 2014 concrete afspraken te maken met de politie over de zorgmelding.

De exacte datum moeten de betrokken gemeente(n) en de politie uiteraard zelf overeenkomen. Voor de politie is dit van belang om de betrokken medewerkers tijdig te kunnen voorbereiden op de nieuwe afspraken. Voor de gemeente(n) is dit van belang om goede afspraken te maken voor de verdere inrichting van het werkproces na de zorgmelding. De afhandeling van de zorgmeldingen is een van de onderwerpen in de 'focuslijst' en de keus van de adressant kan dan ook in dat kader worden gemeld.

In principe hebben gemeenten twee keuzes:

- Ze kunnen de zorgmeldingen *op het lokale niveau* laten binnenkomen, dat wil zeggen bij de gemeente zelf of bij een daar toe aan te wijzen organisatie in de gemeente (bijvoorbeeld het CJG).
- Ze kunnen de zorgmeldingen *bovenlokaal* laten binnenkomen, dat wil zeggen bij een organisatie die de zorgmeldingen voor een aantal gemeenten in een regio gezamenlijk ontvangt en verwerkt.

De Nationale Politie heeft nadrukkelijk voorkeur voor de bovenlokale variant. Dat lijkt misschien geen logische keus in deze periode van transitie. Maar in een transitieperiode is er regelmatig sprake van botsende logica's. Enerzijds moeten gemeenten optimaal in positie worden gebracht om hun eigen keuzes te maken en anderzijds moeten gemeenten samenwerken met partijen die landelijk zijn georganiseerd. Dat vraagt over en weer aanpassing aan elkaar om het stelsel optimaal werkend te krijgen.

Wanneer de gemeente ervoor kiest om de zorgmelding bovenlokaal te laten binnenkomen, zijn er eigenlijk maar drie soorten regio's die redelijkerwijs in aanmerking komen. Dat zijn de:

- 1 Jeugdregio's (42)
- 2 AMHK-regio's (waarschijnlijk 26)
- 3 Veiligheidsregio's (25)

Gemeenten zijn verplicht om bovenlokaal samen te werken. Vanaf 31 oktober 2013 kennen we in Nederland 42 Jeugdregio's waarbinnen wordt samengewerkt. De AMHK-regio's en de Veiligheidsregio's zijn nagenoeg aan elkaar gelijk. Voor zover nu bekend vallen alle AMHK-regio's samen met de Veiligheidsregio's, op één na. Er is één Veiligheidsregio waarin twee AMHK-regio's komen.

Als een keuze wordt gemaakt voor de Veiligheidsregio of de AMHK-regio, dan ligt het voor de hand om het AMHK aan te wijzen als organisatie waar de zorgmeldingen binnenkomen, worden beoordeeld en doorgeleid naar de passende zorg. Dat is een logische plek omdat daar al veel kennis aanwezig is over jeugdhulp en passende hulpverlening en hoogwaardige expertise met betrekking tot huiselijk geweld en kindermishandeling.

De consequenties van de keuze

Of gemeenten er nu voor kiezen om de zorgmeldingen lokaal of bovenlokaal te laten binnenkomen, in beide gevallen heeft de keuze consequenties.

- Als gemeenten ervoor kiezen om de zorgmeldingen lokaal te laten binnenkomen, dan moeten ze ervoor zorgen dat de meldingen die betrekking hebben op huiselijk geweld en kindermishandeling er na beoordeling uit gefilterd worden en onmiddellijk (zonder vertraging) doorgestuurd naar het AMHK. De andere zorgmeldingen moeten direct naar de gemeentelijke Toegang worden gestuurd.
- Als gemeenten ervoor kiezen om de zorgmelding regionaal bij het AMHK te laten binnenkomen, dan moeten ze ervoor zorgen dat de meldingen die geen betrekking hebben op huiselijk geweld en kindermishandeling er na beoordeling uit gefilterd worden en onmiddellijk (zonder vertraging) doorgestuurd naar de betreffende gemeente en liefst in één keer naar het relevante wijkteam.
- Als gemeenten ervoor kiezen om de zorgmelding bovenlokaal te laten binnenkomen, maar niet bij het AMHK, dan moeten zowel de meldingen die betrekking hebben op huiselijk geweld en kindermishandeling er na beoordeling uit gefilterd worden en onmiddellijk (zonder vertraging) doorgestuurd naar het AMHK. De andere meldingen moeten onmiddellijk worden doorgestuurd naar de betreffende gemeente en liefst direct naar het relevante wijkteam.

In alle gevallen geldt:

- Er moet worden zorggedragen voor ontvangst van de zorgmeldingen via CORV.
- De ontvangende partij moet aan de politie laten weten (stap 8 van het werkproces) hoe er concreet op de melding is gereageerd, ook als die organisatie niet zelf die reactie heeft verzorgd.

CORV en de zorgmelding

Zoals hierboven al genoemd, wordt in 2014 het formulier voor de zorgmelding door de politie gedigitaliseerd.

Daardoor wordt het formulier geschikt gemaakt om verstuurd te worden als elektronisch bericht. De voorziening die daarvoor nu wordt ontwikkeld heet CORV. Met CORV wordt de berichtenstroom gedigitaliseerd en gestandaardiseerd tussen organisaties binnen en buiten het justitiedomein. Gemeenten moeten op 1 januari 2015 zijn aangesloten op CORV en dat geldt ook voor het AMHK. Een gemeente kan voor de zorgmeldingen een lokale organisatie aanwijzen als adressant, die dan ook de uitvoering van het werkproces voor z'n rekening neemt. In dat geval moet die lokale organisatie ook een aansluiting krijgen op CORV.

Overige zorgmeldingen

Naast het bepalen van de adressant moet ook gekeken worden hoe andere melders zorgen kunnen melden. In de huidige situatie geldt dat zij zich per brief, mail of telefoon kunnen wenden tot Bureau Jeugdzorg. Voor de hand ligt dat men zich, ook na 1 januari 2015, bij de nieuwe adressant kan melden per brief, mail of telefoon. Hierover moet de gemeente wel een keuze maken. Vervolgens is het van belang dat deze keuze tijdig bekend wordt gemaakt, zodat voor iedereen ook duidelijk is waar men terecht kan met de zorgmelding.